

they're
all as
bold as
love,
just as
the axis

is
the
axis

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Made in da Shade	4
Het ontstaan van ANGEL	4
De makers	5
Het verhaal	6
Achtergrond informatie	6
Ideeën voor de voorbereiding	16
Ideeën voor de nabespreking	17
Werkblad	20

Inleiding

Je grote idool gaat dood, hoe moet je verder? Helemaal bezeten van een popster of sporter, idolatrie. Een thema wat past in deze tijd. Bijna iedereen herinnert zich de drama's nog wel bij het uit een vallen van Take That, de zelfmoord van Kurt Cobain en heel recentelijk de dood van Prinses Diana.

'Idolatrie' is het thema van ANGEL, de nieuwe voorstelling van Made in da Shade. Een voorstelling die vooral jongeren zal aanspreken. Made in da Shade vindt het belangrijk dat jongeren hun eigen belevingswereld en cultuur herkennen in het theater. Er zijn helaas weinig voorstellingen die daar aan voldoen, waardoor de drempel naar het theater hoog blijft. Made in da Shade heeft vorig jaar met de voorstelling BOOYAKA! BOOYAKA! bewezen dat die drempel omlaag kan en wil dit met ANGEL voortzetten.

In deze lesbrief vindt u informatie over Made in da Shade, onze nieuwe productie ANGEL, de makers en achtergrondinformatie over jongeren en hun idolen. Bij dit lespakket hoort een workshop van een lesuur (50 min.) Als voorbereiding op deze workshop kunt u de achtergrond informatie gebruiken. Verder vindt u een aantal ideeën die u kunt gebruiken bij het nabespreken van de voorstelling.

De meeste jongeren gaan niet vaak naar het theater en om hen een goede indruk van het theater te geven is een goede voorbereiding altijd fijn. De leerlingen hebben zo iets om naar uit te zien en zullen de voorstelling beter begrijpen. Door middel van dit lespakket, inclusief de workshop, hopen wij in samenwerking met de scholen de voorstelling ANGEL in de theaters tot een bijzondere ervaring te maken.

Made in da Shade

Made in da Shade is in 1993 opgericht door Marjorie Boston, Maarten van Hinte en Lucien Kembel. We maken energiek theater voor jongeren en volwassenen met een zeer beeldende eigen stijl waarin niet alleen theatertaal maar ook straattaal wordt verwerkt. Populaire cultuur en actuele muziekvormen worden in de voorstellingen gebruikt. Waarom? Om het hier en nu! Zo ontwikkelen we een eigen theatertaal waarin we onze achtergrond, samenleving en cultuur in de brede zin laten spreken. Theater voor nieuwe tijden in oude steden.

Vorig seizoen bracht Made in da Shade de succesvolle theaterproductie BOOYAKA! BOOYAKA! uit. De voorstelling was geïnspireerd op de hedendaagse jongeren-cultuur en had als thema geweld; de grens tussen 'amusementsgeweld' en reëel geweld. Een onderzoek naar de grens tussen geweld plegen en geweld consumeren.

BOOYAKA! BOOYAKA! was echt een voorstelling die de belevingswereld van jongeren aansprak. Dit bleek wel uit de hoeveelheid jongeren die de voorstelling in de theaters hebben bezocht. Made in da Shade is met BOOYAKA! BOOYAKA! in reprise gegaan, de voorstelling heeft dus twee seizoenen gedraaid. Deze voorstelling heeft niet alleen in de grote steden in Nederland gespeeld, maar ook in Suriname.

Het ontstaan van ANGEL

ANGEL wordt gemaakt met steun van het Amsterdamse Fonds voor de Kunst en is een coproductie met InDependance, theaterproductiehuis in Arnhem. Zij brengen theaterproducties uit op initiatief van theatermakers, regisseurs, toneelschrijvers, choreografen, beeldende kunstenaars, dansers, musici etc. InDependance stimuleert theatermakers hun eigen ideeën te ontwikkelen en te verwezenlijken, waarbij ze de makers op artistiek en organisatorisch terrein begeleidt.

Het concept voor ANGEL is verzonnen door Marjorie Boston. Zij vormt samen met Maarten van Hinte de artistieke leiding van Made in da Shade. Met het concept idee is Maarten van Hinte, tevens schrijver, aan de slag gegaan om een speelbare tekst te schrijven. Tijdens het repetitieproces wordt de eigenlijke voorstelling gemaakt. Maarten is gedurende het repetitie proces aanwezig om nieuwe teksten te schrijven, te schrappen en te herschrijven. De uiteindelijke voorstelling wordt gemaakt op de 'vloer'. Een kleine groep mensen bestaande uit schrijver, regisseur, dramaturg en acteurs, werken nauw en intensief samen om de voorstelling tot stand te laten komen. De regisseur heeft de artistieke leiding tijdens dit proces. Deze manier van aanpak maakt de voorstelling bijzonder, van deze tijd en uniek!

De makers

Spel

Mike van Alfen
Najib Amhali
Marjorie Boston
Monique van Hinte
Jeffrey Spalburg

Concept

Made in da Shade

Regie/ Decorontwerp

Peter Pluymaekers

Tekstschrijver

Maarten van Hinte

Lichtontwerp/ Techniek

Jan Duitshof
Eric van Nuland

Productie

Ricardo Burgzorg

Zakelijke coördinatie

Gerda Kalsbeek
Lucien Kembel

Begeleiding

Marieke Donders

Acquisitie

Dick Leseman

Publiciteit

Olga van Hoorn
Made in da Shade
Vormlust en Niek Michel

Fotografie

Cindy René
Reyn van Koolwijk

Educatie

Christel Ploeger

Het verhaal

“Welcome to HAPPY RADIO”. Deze populaire radiozender is in diepe rouw gedompeld door het net overlijden van megasuperster Axis. De medewerkers, een DJ, technicus en nieuwslezer, moeten door... the show must go on! Dus zij draaien Axis' plaatjes en praten met allerlei bekende popsterren. Zo ook met het Top 40 duo Indigo Blue, maar met hen is wat vreemds. Langzaam maar zeker dringt Indigo Blue binnen bij HAPPY RADIO, zelfs tot in de hoofden van de medewerkers en is niet van plan om daar weg te gaan. Er gebeuren rare dingen, ruzies, doorgedraaide fans en DJ Jack krijgt waanideeën. Uiteindelijk wordt duidelijk dat HAPPY RADIO volledig is overgenomen door Indigo Blue. Alles is van hen...de bom BARST!

Achtergrond informatie

In dit gedeelte vindt u een aantal achtergrond artikelen die u kunt gebruiken als voor bereiding op de workshop. Hoe u deze artikelen kunt gebruiken staat beschreven in 'Ideeën voor de lesvoorbereiding'.

Het zijn artikelen die sowieso leuk en interessant zijn om te lezen. Ze zullen herkenning en zeker een aantal reacties oproepen bij de leerlingen.

De achtergrond artikelen bestaan uit een gedeelte uit het boek 'Boven mijn bed' en een aantal krant artikelen. U vindt ook een stukje over Jimi Hendrix, het is handig als de leerlingen weten wie hij is, omdat de megasuperster Axis op hem is gebaseerd.

Jeugdidolen; 'De doden lopen nog harder dan de levenden'

door : Jeroen van Waardenberg

Terwijl iedereen in dit land zich afvraagt hoe het nu verder gaat in de serie Beverly Hills 90210, kan levens echt drama- de affaire Michael Jackson- slechts weinig Nederlanders boeien. De superster van weleer is tegenwoordig de Gekke Henkie van de popmuziek. Jackson is held af en opgestaan is, ook voor hem, plaats vergaan. Andere idolen staan te trappelen. Jeroen van Waardenberg onderzocht de wispelturige heldenverering van de Nederlandse jeugd.

UTRECHT - Voor wat het waard is: een ruime meerderheid van de Nederlandse jeugd sprak Michael Jackson onlangs in een radio-enquête vrij. De aanklacht, ontucht met minderjarigen, werd weggehoond. Dat betekende overigens niet dat de popster in Nederland in ere is hersteld. Al lang voor de beschuldigingen van de Amerikaanse peuter viel de zonder-linge artiest uit de gratie van 's lands junioren. Zijn tijd als held zat er sim-pelweg op.

Alle hele en halve waarheden die over Wacko Jacko de ronde deden, hebben hem de das omgedaan. "Michael Jackson op de cover? Daar hoeven we niet meer mee aan te komen", weet Edwin Gitsels,

redacteur van het jongerenblad Hitkrant. "Jackson was al een tijdje niet meer boven alle verdenking verheven. En datzelfde geldt eigenlijk ook voor Madonna. Een heleboel jongeren vinden haar maar een vies mens." De koning en de koningin van de pop: ontroond voor je er erg in hebt. En rouwen, ho maar. Daar hebben jongeren namelijk helemaal geen tijd voor. Nieuwe helden en idolen moeten immers feestelijk worden ingehaald.

"Luke natuurlijk", antwoord een 13-jarige scholiere, gevraagd naar haar grootste idool. Stomme vraag. Haar spijkerjack, haar rugzak en haar agenda zijn met bijkans heilige devotie voor Luke volgekalkt. "Dat zie je toch?" Voor de wereldvreemden onder ons: Luke is Luke Perry, beter bekend als Dylan McKay uit de razend populaire televisieserie Beverly Hills 90210. Zijn alter ego is een wereldwijze, zelfs een tikkeltje rebelse teenager, bij wie het woord COOL op het altijd fronsende voorhoofd is gebrandmerkt. Het joch met de hese adem en het litteken op de rechterwenkbrauw is de absolute jeugdheld van dit moment. Als een geofend versierder berooft hij een ontelbaar aantal meisjes van hun tienerhartje en ontnemt hij

indirect evenveel jongens de illusie dat ze die meisjes op de eerstvolgende klasseavond kunnen versieren. "Als ze niet op Luke lijken, hoef ik hen niet", waarschuwt de scholiere.

Het gaat wel weer over dat weten we inmiddels. Of ze nou Luke Perry heten of Danny de Munk, John Travolta of Donny Osmond, Madonna of Marilyn Monroe, Che Guevara of Malcolm X: De verafgoding van (jeugd)helden heeft altijd al bestaan en zal ook altijd blijven bestaan.

Toch vereert de hedendaagse jeugd haar helden op een andere wijze dan in het verleden. Vroeger, in de tijd van teenyboppersterren als Cliff Richard of David Cassidy, maakte geen enkele opvoeder zich zorgen als zijn dochters naar een concert van deze zangers togen. Ze stampten wat met de voeten, klaptten handen stuk, schreeuwden kelen schor en gingen, als het een beetje mee zat, van hun stokje.

Tegenwoordig manifesteren de fans zich bepaald vrijmoedig. Op een doorsnee concert van de jongste sensatie uit Engeland, de jongensgroep Take That, worden altijd wel enkele spandoeken met: Fuck me Robby of Fuck me Howard omhoog gehouden. Geadresseerd, dat mag duidelijk zijn, aan leden van deze hap-slik-weg-popformatie. "Bij ons in de klas word je uitgelachen als je van Take That houdt. Dat kan echt niet.", verzekeren twee 16-jarige

meisjes in de Utrechtse T-shirtwinkel Many Colours. "Wij kiezen liever voor wat ruigere muziek van Pearl Jam of The Black Crows." Volgens Edwin Gitsels is Take That niettemin een van de spaarzame groepen waar nog echte tieneridolen uit voort kunnen komen. "Helden in de muziek zijn schaars. Tien jaar geleden, tijdens de succesvolle periode van Wham! en Duran Duran, holde de massa nog achter een kleine groep helden aan. Dat is nu versnipperd. Momenteel is er een grote verscheidenheid aan idolen. Jongeren zoeken hen niet langer alleen in de muziek, maar ook op televisie, op het witte doek, in de sport of zelfs in de mode- en reclamewereld", aldus Gitsels.

De opkomst van sporters als jeugd-idolen krijgt hoofdzakelijk gestalte bij voetbal en tennis. John de Wolf en Robbie Witsche van Feyenoord, Dennis Bergkamp, Steffie Graf, Andre Agassi en Richard Krajicek zijn nu ook behang van de tienerkamer geworden. Krajicek stond zelfs al eens op de cover van Hitkrant. Gitsels: "Toeval of niet, maar die week steeg de losse verkoop behoorlijk."

Ook andere takken van sport leveren aspirant-helden. Zo mag schaatser Falco Zandstra bogen op een fanatieke schare vrouwelijke aanhangers. De tronie van de Friese bonestaak met de gezonde appelwangen en z'n Hollandse kuif is het pronkstuk in de slaapkamer van alle Heereveense

meisjes. Het grootste idool onder de sporters is echter de Amerikaanse basketballer Michael Jordan. Op elk pleintje imiteren Nederlandse jongetjes - de tong uit de mond- de acties van Jordan, aan wie kleding- en schoeiselafabrikant NIKE een compleet imperium heeft gekoppeld.

Reklamezuil

Helden lenen zich nou eenmaal bij uitstek om zaken mee te doen. Levend of dood, de idolen van Malcolm X, de overleden zwarte activist in de Verenigde Staten, is daar een schrijnend voorbeeld van. Na de onlangs verschenen film over zijn leven wierp de commercie zich op het fenomeen. De lijkenpikkerij had veel gedaanten: Malcolm X werd en leren baseball-cap, Malcolm X werd een joggingbroek van tweehonderd gulden, Malcolm X werd een magneetje voor op de koelkast. Sterven hoort bij het heldendom. De ware, klassieke helden doorstaan immers de tand des tijds. Dode helden blijken meer dan eens de grote helden. De aanhoudende aantrekkingskracht van James Dean, Jim Morrison, Marilyn Monroe ontlokt de verkoopster in de Utrechtse T-shirtwinkel de uitspraak: "De doden lopen hier harder dan de levenden."

"Nogal logisch", meent Hitkrants Gitsels. "Doden maken een grotere kans held te worden. Marlon Brando was in zijn jonge jaren bijvoorbeeld veel populairder dan James Dean. Maar terwijl Dean vrij snel zijn koppie neerlegde, zag iedereen

Marlon Brando oud en dik worden. In de Hitkrant publiceren we zo af en toe een ranglijst van Helden Aller Tijden. Leuk voor onze lezers om te zien op welke mannen hun moeders vroeger verliefd waren."

Gitsels heeft veel idolen zien komen en er nog meer zien gaan. Waar zijn ze gebleven: Johnny Depp (21 Jumpstreet), Richard Grieco (Booker), Marky Mark en New Kids on the Block? Eens pookten zij licht ontvlambare meisjesharten op tot onblusbare vuurhaarden, nu behoren ze tot het voetvolk in de showbusiness of zijn roemloos via de zijdeur afgegaan. Hun troonopvolgers staan evenwel al te trappelen: Alex Mc Arthur (Desperado), Ted Immers (Goede Tijden Slecht Tijden), Take That, Eddy Vedder (Pearl Jam) en het topmodel Cindy Crawford, echtgenote van een ander idool van weleer, de filmacteur Richard Gere.

"En vergeet onze Lieve Heer niet. Voor veel jongeren is Hij een held", Merkt Ruurd Hylkema van het Amsterdamse bureau Trendbox op. "Fin du siècle, nietwaar? Nu we richting het einde van de eeuw gaan, keren we terug naar de oude waarden. Ook het respect van jongeren voor hun ouders is enorm hoog. Het gaat misschien te ver om hen helden te noemen, maar ze vervullen wel degelijk een voorbeeldfunctie."

Uit het Algemeen Dagblad, 15 september 1993.

Liefde

'Lydie(12): 'Ik heb nachtenlang niet kunnen slapen, op school lette ik niet op; ik zat te dromen over jou. Eigenlijk ben ik nooit echt verliefd geweest, maar nu weet ik wat het is, liefde is een vreemde ziekte. Dat lied is aan de gang. Ook kan ik niet verliefd worden op een andere jongen. Steeds denk ik aan jou.' Laura's verkering moet het onderspit delven omdat Gloria Estefan toch belangrijker is dan haar vriend. 'Ik heb een vriend gehad die een hekel aan Gloria had en hij zei: "Je kunt kiezen tussen mij en Gloria Estefan," omdat ik eigenlijk meer met Gloria bezig was dan met hem. Als je dat zo gaat bekijken, dan is het wel erg, hoor.'

Soms is de liefde voor een idool een vervanging voor een verloren gegane vriendschap of vakantieliefde. Uit heimwee naar die liefde, de prettige gevoelens die het met zich meebracht, worden fans verliefd op een idool. Sophie schrijft aan Ernst Jansz (Doe Maar): 'In de zomervakantie had ik verkering met een Nederlandse jongen waar ik erg veel van hield. Toen ik terug thuis was en hem niet meer zag, want hij woont in Amsterdam en dat is wel een heel eind, huilde ik heel erg veel en toen zag ik jou en werd smoor verliefd op je. Ik denk veel aan jou en luister veel naar jullie platen. Die zijn zo onwijs gaaf, dat ik mijn zorgen en liefdesverdriet vergeet.'

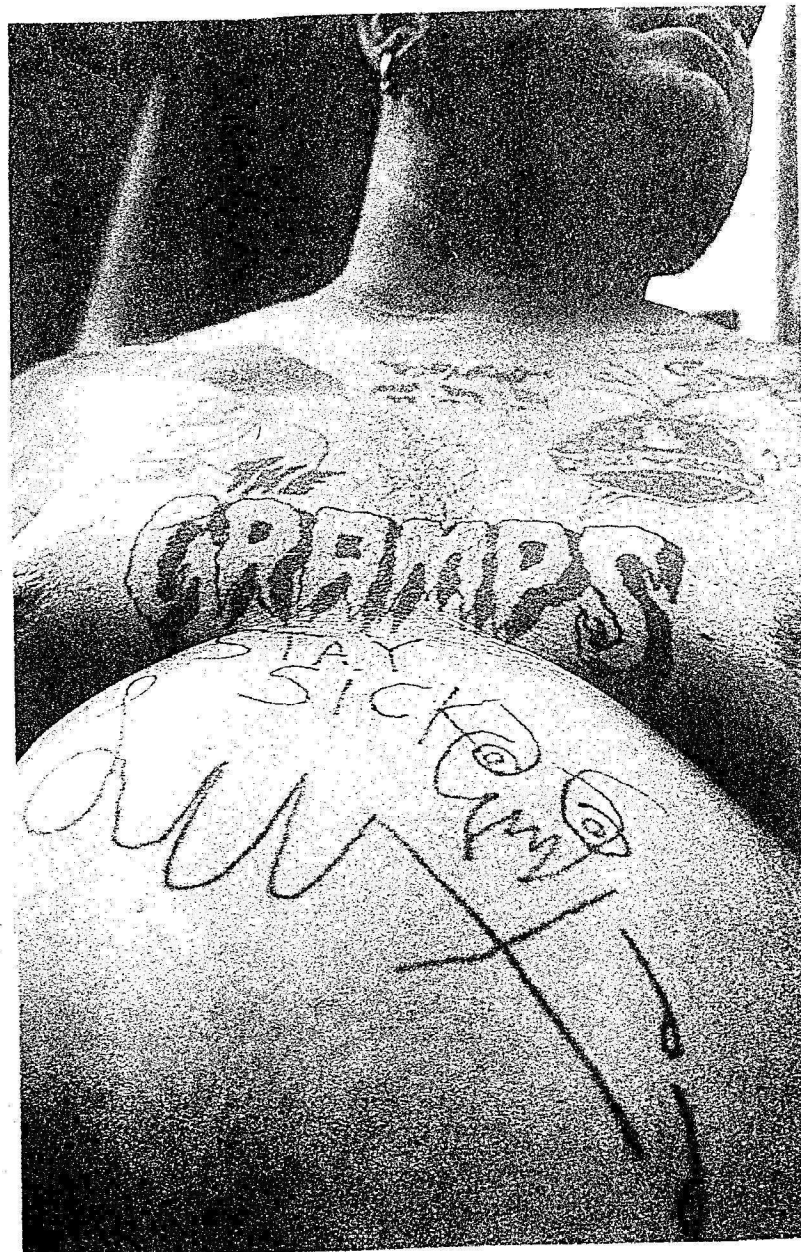
Ouders

Ouders zijn gauw bang dat het idool te veel tijd in beslag neemt waardoor er aan andere en in hun ogen belangrijker zaken zoals huiswerk niet genoeg aandacht wordt besteed. Soms hebben de ouders een uitgesproken afkeer van de muziek die hun zoon of dochter draait: 'Die muziek, daar vinden ze geen zak aan. Dat mijn kamer volhangt, dat maakt ze niets uit, maar ze vinden er gewoon niks aan. Ze vinden Jon Bon Jovi een langharige teckel, een leijke vent.'

Gaby (15): 'In het begin zeiden m'n ouders: "doe die rotmuziek eens af", maar nu laten ze het allemaal wel toe. Ik heb gewoon doorgezet.'

De dood

De lijst van op jonge leeftijd over leden popartiesten is lang. In veel gevallen is er geen sprake van een natuurlijke doodsoorzaak maar zijn er drugs en/of drank in het spel, zoals bij Elvis, Jim Morrison, Jim Jones, Janis Joplin, Sid Vicious, Phil Lynott en Kurt Cobain. Het is een feit dat aan een opidoool hoge eisen worden gesteld. De voortdurende belangstelling van de media en publiek vergt veel van iemand. Alcohol en drugs kunnen een middel zijn om aan die druk te ontsnappen. Het overlijden van het idool is één van de ergste dingen die een fan kan overkomen. René over de dood van John Lennon: 'Het is alsof je vader overlijdt, zoiets. Het is een stuk van je leven geworden en dat wordt weggenomen.' Sandra: 'Ik denk altijd, als Gloria Estefan doodgaat, ga ik ook dood. Zo'n gevoel heb ik.' Desiré kan niet geloven dat haar idool Kurt Cobain dood is. 'Nee, dat kan niet. Het is gewoon iemand anders die ze hebben gevonden. Toen hoorde ik nog meer en zag ik foto's van zijn huis en ik dacht: Shit. Dus ik naar boven en janken. Ik wist niks meer, alleen dat ik dood wou.' Rieneke (15): 'Het was heel moeilijk. Toen hij doodging, heb ik eerst gedacht: Wat moet ik nou doen, ik heb helemaal niks meer waar ik op kan leunen. Hij was een soort vriend van mij.' Freddie (26) reageerde met ongeloof op het bericht van Freddie Mercury's dood: 'Ik hoorde het eerst op de radio, vlak voor achten en toen dacht ik: Nee, dat kan niet, wat is dat voor onzin, dat kan nooit.' Sommige fans kunnen het leven zonder hun idool niet aan. In het buitenland plegen enkele fans van John Lennon en Kurt Cobain zelfmoord. In Nederland zijn daar geen voorbeelden van bekend.

De ontmoeting

Soms wordt het onwaarschijnlijke werkelijkheid: de fan ontmoet het idool. Daniëlle (27) koestert lange tijd de droom om Gloria Estefan te ontmoeten. In 1991 komt haar wens uit. In dat jaar geeft Gloria Estefan acht concerten in Nederland. Daniëlle heeft ze allemaal gezien. Ze zorgt ervoor dat ze, samen met een groepje bevriende fans, iedere keer vooraan staat. Bovendien wacht ze Gloria na elk concert op bij haar hotel. Gloria laat zich zelden zien, maar Daniëlle heeft wel contact met de bandleden. Op een dag is Gloria er zelf ook bij. Daniëlle: 'Gloria ging ons op den duur herkennen en begroette ons vanaf het podium met: My greatest fans.' Het bleef niet bij acht concerten in Nederland. Gloria wordt achterna gereisd tijdens haar tour door België en Duitsland. In Duitsland zingt ze voor hen een speciale versie van *Coming out of the Dark*. Er volgen concerten in Engeland en Amerika. In Amerika voert de reis naar New York, waar Gloria twee concerten geeft. Daniëlle: 'We hadden toen geen kaartjes. We wisten in welk hotel ze zat en konden via haar wel kaartjes regelen. We kregen backstage passen. Op een gegeven moment mochten we met de band meerijden naar een concert. Na het laatste concert in New York zijn we met Gloria mee terug gereden. We mochten bij haar in de kleedkamer komen. We zeiden tegen haar dat we ook naar Miami wilden. Gloria zei tegen ons: Als je in Miami komt, moet je naar ons kantoor komen. Zo gezegd, zo gedaan. Gloria's zus verzorgde een rondleiding, we hebben het kantoor van echtgenoot Emilio van binnen gezien en we mochten een kijkje nemen in de opnamestudio. Terwijl we daar waren belde Gloria haar zus en ze zei: Ik ben nu thuis en binnen een uur verwacht ik je met hen bij mij thuis. We

stonden echt te shaken! Dat verwacht je natuurlijk niet. Ze zei ook dat ze dat normaal gesproken nooit deed. We hebben het over van alles en nog wat gehad, over het ongeluk, de concerten, haar kind, ze vroeg ons waar we het geld vandaan haalden en ze zei dat we gek waren: zij was het toch niet allemaal waard. Het heeft mij in één jaar vijf tot zes duizend gulden gekost. Ik had niets meer op mijn spaarrekening, vandaar dat ik nu ook nog steeds thuis woon.' Daniëlle is niet van plan om Gloria in de toekomst weer achterna te reizen, maar ze zal zeker niet ontbreken bij de concerten die haar idool nog in Nederland geeft.

Niet alle fans vinden het gegil en het gedrag van andere fans prettig. Henriëtte (14) schrijft aan Ernst Jansz: 'Ik had bij beide concerten het geluk dat ik vooraan tegen de hekken kon leunen en ik heb m'n armen over elkaar gedaan en ik heb met mijn ogen dicht naar de muziek staan luisteren. Dat vond ik het fijnste wat er is: met je ogen dicht naar je lievelingsmuziek luisteren, jullie muziek dus. Die gillende grieten vind ik niet leuk: dat gekrijs in je oren en dat geduw en dat gedoe aan je lijf. Als ze nou allemaal rustig blijven, kun je beter horen en vallen er minder flauw. Ze vallen flauw door het gedrang.' Saskia gaat met een concert van haar lievelingsband Van Dik Hout juist niet vooraan staan want: 'Daar staan altijd van die meiden die gezien willen worden. Die gaan heel raar doen om op te vallen.'

Uit: Boven mijn bed, Ans Aerts en Ingrid Jansen, 1993.

Je moet fan zijn om dat te kunnen begrijpen

“Voor mij is het net of er iemand dood is”, vertelt Bregje Jacobs (13) in tranen. Take That heeft besloten te stoppen en breekt daarmee duizenden meisjesharten. Platenmaatschappij BRN heeft, sinds het nieuws dinsdagmiddag bekend werd, zo’n duizend telefoontjes gehad.

Huilende en ongeruste meisjes. Of het nu echt waar is, of ze nog naar Nederland komen, wanneer en in welk hotel ze zullen logeren. Voor Bregje is het een tragedie. Vorig jaar was de groep in Nederland, maar toen mocht ze niet naar het concert omdat ze een slecht rapport had. “Ik heb keihard gewerkt en nu mocht ik eindelijk...”, weer wordt ze overmand door tranen. Ze vertelt dat ze al twee maanden regelmatig de platenmaatschappij belde, of die al wisten of het viertal naar Nederland kwam. De Take That-depressie van Bregje is ernstig te noemen. “Op school zit ik de hele dag mijn tranen tegen te houden. Thuis op mijn kamer barst ik in tranen uit, het hangt helemaal vol met Take That posters.” Ze heeft haar hoop gevestigd op het mogen bijwonen van een optreden van de groep bij het Tros-programma van Ivo Niehe op vier april. Maar de studio zit al helemaal vol. 1200 fans staan op de reservelijst, waaronder Bregje. De Tros kijkt naar een mogelijkheid om een grotere zaal te huren. Bregje heeft veel steun aan

haar vriendinnen, die ook allemaal even verdrietig zijn. “Als ik ze maar een keer zou kunnen zien, al was het maar van een afstand. Ze hoeven niet eens te zingen”, verzucht ze. Vier cd’s hebben Jason Orange, Mark Owen, Gary Barlow en Howard Donald uit het Engelse Manchester gemaakt. In zes jaar tijd hebben zij de hoofden van pubermeisjes flink op hol gebracht. Sinds het opsplitsen van Doe Maar in 1984 zijn meiden niet meer zo massaal verdrietig geweest. Sanne Diekhorst (15) klinkt timide maar houdt het droog aan de telefoon. Het is haar wel gelukt om kaartjes te bemachtigen voor het televisieoptreden. Ze neemt het de jongens van Take That niet kwalijk, het is niet niks om zo beroemd te zijn, denkt ze. “Ik vond al dat ze er de laatste tijd zo moe uitzagen, vooral Mark.” De bandleden zijn jong, begin twintig. Ze staan dichtbij hun fans, en geven iedereen dezelfde aandacht. Dat verklaart de populariteit, denkt Sanne. Haar vriendin heeft op een schoolfeest toen een liedje van Take That werd gedraaid, uit pure frustratie alle glazen in de bar kapot gegooid en zich gillend in de wc opgesloten. Sanne: “Je moet fan zijn om dat te kunnen begrijpen.” Ze denkt dat de speciale lijnen van Correlatie en de Kindertelefoon voorlopig hard nodig zullen zijn.

Uit Trouw 17 februari 1996.

Fan stuurt Björk bombrief

LONDON(AP, Reuter)- De IJslandse popartiest Björk is dinsdag ternauwernood ontsnapt aan de gevolgen van een bombrief. Een 21-jarige Amerikaan stuurde, geobsedeerd door zijn idool, een boek met ingebouwde zwavelzuurspray. Daarna pleegde hij zelfmoord. Als Björk het pakje had opengemaakt, had de spray brandwonden, verminkingen of zelfs de dood tot gevolg kunnen hebben. De bombrief werd onderschept op een postkantoor in London, omdat de politie video-opnamen vond waarin de afzender zijn bedoelingen duidelijk maakte. De man hield sinds januari een video-dagboek bij, waarop hij vertelt dat hij de zangeres wilde straffen, omdat hij niet uit kon staan dat zij het hield met een zwarte man. Afgelopen maandag, vier dagen na zijn zelfmoord, werd de man pas gevonden.

Björk, voormalig leadzangeres van de succesvolle groep Sugarcubes, won vorig jaar de MTV-award voor de beste zangeres. Dit jaar bekroonde de tv zender de videoclip van haar nummer 'It's Oh So Quiet' voor beste choreografie.

Toen Björk in februari van dit jaar voor een concert in Thailand op de luchthaven in Bangkok arriveerde, was de zangeres zelf verantwoordelijk voor een flinke portie geweld. Ze sloeg zonder duidelijke reden een plaatselijke televisieverslaggeeftser tegen de grond die "Welkom in Thailand" tegen haar zei.

Trouw 19-09-1996.

IF 6 WAS 9

Now if the 6,
turned out to be 9,
I don't mind (2x)
And if the mountains,
fell into sea,
It ain't me (2x)
And if all the hippies,
cut off their hair,
I don't care (2x)
Cause I got my own
world to live through,
And I ain't gonna copy you!

Jimi Hendrix

Ook tot de Amerikaanse rhythm & blues behoort Jimi Hendrix: een buitenbeentje, maar wel één van de allergrootsten.

Begonnen als traditioneel bluesgitarist ontwikkelde hij geleidelijk aan een heel eigen stijl die hem vanaf 1966 waanzinnig populair maakte met zijn *Jimi Hendrix Experience*.

Zijn agressieve en extatische manier van gitaar spelen was uniek in de hele popmuziek, en als niemand vóór hen wist hij de meest wonderlijke geluiden uit zijn gitaar te halen.

Hij was bovendien een merkwaardige persoonlijkheid, die de hele maatschappij aan zijn laars lapte. Als hij op concerten verscheen (vaak kwam hij niet opdagen) dan zat hij vaak langdurig grapjes uit te halen met zijn gitaar, vooral de laatste jaren voor zijn dood. Soms speelden hij gitaar met zijn tanden, sloeg hem stuk op de versterkers en stak hem na afloop in de brand.

Zijn eenzaamheid, voortvloeiende uit zijn onbehouwen karakter, dreef hem tenslotte naar de zware verdovenide middelen die uiteindelijk zijn ondergang werden. Hij stierf in 1970.

De beste voorbeelden van zijn stijl zijn te vinden op de elpee's *Are you experienced* en *Electric Ladyland* ('67/ '68).

Zijn manier van spelen vond veel navolging bij vroege hardrock groepen, waardoor hij ook wel als de voornaamste voorloper van deze stroming beschouwd wordt.

Uit: Pop in de klas, Ger Storms, Katwijk aan Zee 5de druk, Servire 1988.

Ideeën voor de voorbereiding

De workshop die wordt gegeven bij dit lespakket is de voorbereiding op de voorstelling. Het is prettig om alvast te weten dat dit een actieve workshop is van ongeveer 50 minuten. De les wordt gegeven door een docent drama, zij zal met de leerlingen gaan spelen.

Wilt u echter de leerlingen voorbereiden op de workshop dan kunt u gebruik maken van de achtergrond artikelen. Deze kunt u kopiëren en aan de leerlingen uitdelen om te lezen. U kunt dan met hen een gesprek aangaan over idolatrie.

U kunt dan eventueel gebruik maken van de volgende vragen:

- Wie is er wel eens bij een popconcert of optreden van een band geweest?
- Wie is er zelf fan van een pop- of sportster?
- Wat is er het verschil tussen een fan zijn van een band of van een sportclub?
- Zou jij als je gelegenheid en het geld had hetzelfde doen als Daniëlle en je fan achterna reizen? (zie artikel 'De Ontmoeting')
- Kan je je voorstellen dat je nachtenlang niet kunnen slapen of niet kunnen opletten op school door jouw idool?
- Moet je 'verkering' hetzelfde idool hebben?
- Kan iemand zich voorstellen dat een fan een bom stuurt naar zijn idool? (zie artikel 'Fan stuurt Björk bombrief')
- Hoe denk je dat het voelt als je idool dood gaat?

Dit zijn wat vragen om een gesprek met de leerlingen aan te gaan over het thema van de voorstelling ANGEL, idolatrie. Dit thema zal in de workshop door middel van drama aan de orde komen. Het is daarom verstandig om van te voren al een kort gesprek met uw leerlingen over het onderwerp te hebben gehad. Op deze manier zijn ze optimaal voorbereid.

In de achtergrondinformatie vindt u ook wat informatie over *Jimi Hendrix*. U vraagt zich misschien af waarom. De popster, uit het stuk, *Axis* is gebaseerd op Jimi Hendrix en er zijn ook teksten van Jimi Hendrix verwerkt in ANGEL. U kunt hier nog wat aandacht aan besteden als u wilt.

Veel plezier.

Ideeën voor de nabespreking

In dit gedeelte vindt u een aantal richtlijnen om de voorstelling na te bespreken met de klas. U kunt bij opdracht 2 kiezen voor de normale nabespreking of voor de actieve variant. Als u voor de laatste kiest, laat u de leerlingen ook zelf ervaren hoe het is om in een bepaalde situatie te verkeren.

Het doel van de verwerkingsles:

Het is nuttig om na het theaterbezoek, de voorstelling met de leerlingen na te bespreken. Zo krijgt u als docent een duidelijk beeld van wat er in de leerlingen omgaat na het zien van een voorstelling. De leerlingen leren hun gevoelens over de voorstelling onder woorden te brengen en te benoemen wat ze hebben gezien. Dit is een doel van deze verwerkingsles. De concrete doelstelling is de leerlingen een mening te laten vormen over idolatrie.

Benodigheden:

- kopieën van het werkblad, de enquête.
- een aantal vellen schrijfpapier.

Nababbel

U begint de les natuurlijk eerst door even te praten over de voorstelling. Hierbij kunt u eventueel de volgende vragen gebruiken.

10 min.

- Wat sprak je aan in de voorstelling?
- Waar ging de voorstelling voor jou over?
- Welke vormen van idolatrie (fan zijn) kwamen er in de voorstelling voor?
- Wat vond je het indrukwekkendste moment van de voorstelling?

Opdracht 1

10 min.

1. Laat alle leerlingen individueel de enquête invullen. (zie bijlage : Werkblad 1)
2. Inventariseer de enquête. Als u de leerlingen de antwoorden duidelijk laat omcirkelen, is de enquête snel te inventariseren.
3. Bespreek de uitkomsten van de enquête met de klas.

Opdracht 2

(zie ook actieve variant)

30 min.

1. Geef iedere leerling een vel papier. Vraag hen een extreem voorbeeld op te schrijven van een voorval tussen een fan(s) en zijn/haar idool. Ze kunnen ideeën putten uit de voorstelling, uit de achtergrondinformatie, uit de video en uit hun eigen ervaring. Het voorbeeld mag fictief zijn, maar moet extreem ofwel grens bepalend zijn.

2. Verdeel de klas nu in kleine groepjes van maximaal 5 leerlingen. Iedere leerling vertelt zijn of haar voorbeeld aan het groepje. Samen kiezen ze dan één voorbeeld dat hen het meeste aanspreekt.

3. Inventariseer de voorbeelden en de oplossingen. Schrijf ze in kernwoorden op het bord en bespreek ze met de klas. Waar ligt de grens van de leerlingen? Hoe ver mag je gaan als fan? Probeer de discussie te sluiten met een samenvatting waarin verschillende standpunten benoemd worden.

Actieve variant op opdracht 2:

U kunt de groepjes ook een voorbeeld uit laten spelen door middel van spel. Als u kiest voor deze actieve variant is het verstandig de leerlingen eerst een voorbeeld te laten verzinnen. Iedere leerling heeft 5 minuten voor het verzinnen van een voorbeeld. Verdeel de leerlingen dan in groepjes en laat hen één voorbeeld uitkiezen.

Daarna vertelt u hen dat het de bedoeling is dat ze het uit gaan spelen.

Laat hen dan bepalen 'waar' het voorbeeld zich afspeelt. 'Wie' erin voorkomen en de rollen te verdelen. Wat er gebeurt hebben ze al beschreven in het voorbeeld.

Als de leerlingen gewend zijn te spelen kunt u hen ook vragen naar de motieven van de personages.

Ze krijgen 5 minuten om het te oefenen en laten het dan aan de klas zien. Na het zien van de scène, mag de klas een korte reactie geven.

Na het zien van alle scènes kan een algemene nabespreking volgen. Een aantal vragen die u kunt gebruiken bij de nabespreking.

Vragen te gebruiken bij de nabespreking van de scènes:

1. Hoe voelde het om fan te zijn?
2. Zou je dit in het werkelijke leven ook doen als fan?
3. Wat was de meest extreme situatie?
4. Vind je dat een fan dit zijn idool aan mag doen? Of anders om: Mag een idool zijn fans zo behandelen?
5. Hoe voelde het om een idool te zijn?

Als de scènes worden nabesproken, zorg er dan voor dat het niet over de kwaliteit van het spel gaat, maar echt over de inhoud van de scène.

Het is leuk om op deze manier de voorbeelden te zien en na te bespreken. Het zal de les wat levendiger maken en concreter om na te bespreken.

Veel Succes.

Enquête

1. Als je meer dan drie cd's hebt van een artiest ben je automatisch een fan.

mee eens   niet mee eens   geen mening

2. Een fan is meestal verliefd op zijn/haar idool.

mee eens   niet mee eens   geen mening

3. Lid zijn van een fanclub is kinderachtig en sneu.

mee eens   niet mee eens   geen mening

4. Een fan moet lijken op zijn/haar idool.

mee eens   niet mee eens   geen mening

5. Een fan doet alles wat zijn/haar idool ook doet.

mee eens   niet mee eens   geen mening

6. Fans... dat zijn gillende meiden!

mee eens   niet mee eens   geen mening

7. Als fan moet je je voetbalclub of band altijd verdedigen.

mee eens   niet mee eens   geen mening

8. Als een idool dood is, is het idioot om daar nog fan van te zijn.

mee eens   niet mee eens   geen mening

9. Een idool haat zijn fans.

mee eens   niet mee eens   geen mening

Voorwoord

Deze lesbrief maakt, tezamen met een workshop van een lesuur, deel uit van een educatief project dat hoort bij de voorstelling ANGEL van Made in da Shade. Het educatief materiaal is speciaal ontwikkeld voor leerlingen van middelbare scholen, met name voor de bovenbouw. Made in da Shade en InDependance vinden het belangrijk om aandacht te besteden aan kunsteducatie. Zij hebben iemand aangetrokken om dit educatieve project tot stand te laten komen.

De voorstelling ANGEL zal oktober 1997 in Arnhem in première gaan en daarna zal ANGEL in de meeste grote steden te zien zijn.

Made in da Shade
Postbus 57194
1040 BB, Amsterdam
Tel: 020-5974438
Fax: 020-5974438

InDependance
Koningsplein 12
6811 BV, Arnhem
Tel: 026-3720782
Fax: 026-4438135

Samenstelling:

Lesbrief: Christel Ploeger

Met dank aan:
Made in da Shade
InDependance
Open Studio